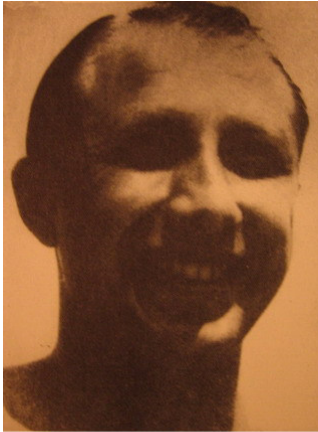

Је ли Џејмс Бонде, а чији си ти ?

Душан Попов у младости

Бане Крстић пева "Ајдемо у Београд, јер тамо има све..." Има ту истине. А о томе сведочи и то да сам у књижари "Беополис" нашао књигу новинара Стевана Ђ. Петровића "Џејмс Бонд се звао Душко Попов". Наиме, одавно се приповедало да је за филмски лик Џејмс Бонда, сценариста био инспирисан једним анонимним Србином, који је уочи Другог светског рата постао важан британски обавештајац. Плејбој, разметљиви бонвиван и заводник, оштро је одударао својим животним стилем од хладних и прорачунатих Енглеза. Свој животни стил није мењао ни у тренуцима опасности по живот, него га је чак шта више појачавао.

Аутор је научио нешто о овоме, а успео је да пронађе аутобиографију Душана Попова, британског обавештајца пореклом из

војводине, чији стил је веома одговарао агенту 007. Даље истраживање је почео од његове фамилије, при чему се испоставило да је лако могуће да порекло Џејмс Бонда треба тражити у милошевачкој фамилији Попов.

Олга Попов је рођена у Сегедину, али је 1913. крштена у Карлову, у Банату. Отац јој је био Миливој Попов, мати Милена, рођ. Ерцеговац. Миливој Попов је био успешни трговац текстилом. У Краљевини Југославији је постао велетрговац текстилом, заступник француских фирми и увозник текстилне робе. Миливојева ћерка, поменута Олга, дипломирала је 1942. на Музичкој академији у Београду. Удала се за академика САНУ, историчара Александра Павловића, сина генерала Живка Павловића. Њихов син Милан Павловић, рођен 1937. године, радио је као психијатар у Дубровачкој болници.

Миливојева рођена сестра Милка Попов, уд. Шошовић, држала је књижару на Страдуњу у доба краљевине Југославије. Породицу су јој побиле усташе, а она је неким чудом преживела боравак у Јасеновачком логору.

Миливојев рођени брат Милорад Попов, ожењен Зором, постао је чувени београдски шешириџа. Овај је имао три сина: Ивана, Душана и Владимира. Иван је у Болоњи докторирао медицину, након чега је постао директор Железничке болнице у Дубровнику.

Душан Попов, јунак ове приче, рођен је 1912. године у Пителу, уписао је 1930. године права на Београдском Факултету и по дипломирању похађао последипломске студије права у Фрајбургу, где је 1936. године постао доктор правних наука. Школовање у немачкој и љубав према аутомобилима, женама и авантуристичком животу донело му је важне пријатеље, који ће му касније обележити животни пут. То су били Данац Јохан Јебсен, син данског бродовласника и немачки племић Фреди фон Каганек. С Јебсеном се упознао у "Ауслендер клубу", а нарочито их је зближила љубав према брзој возњи аутомобила. Син богатог Србина је гонио свој ВМВ, а син још богаџијег данца Мерцедес по улицама фрајбурга. У оно време, међу помодарском децом богатих капиталиста, социјализам је био нека врста интелектуалне моде. Душан је се овом научио још код куће, кад је с браћом организовао заједничке излете с радницима запосленим код свога оца. Међутим, отворени презир према нацистима који је сасвојим друговима изражавао у "Ауслендер клубу" фрајбуршког универзитета, довело га је, непосредно после полагања докторске дисертације, до пријатељства с Ернестом талером, немачким социјалистом јеврејског порекла. Због овога га је Тесато ухапсио под

Иван Попов, Душанов старији брат

Владимир Попов, Душанов млађи брат, на излету

СОПСТВЕНИК КУЉЕ
СОПСТВЕНИК КУЉЕ
HOTEL
HOTEL

ПРИЈАВА — PRIJAVA
ПРИЈАВЉУЈЕ СЕ: — PRIJAVLJUJE SE:

ИМЕО СТАН
IMAO STAN

19-15-1940

Пријава пребивалишта из Душанових студентских дана

сумњом да је комунист, иако је Душан ово порицао. Залагањем југословенске дипломатије и својих другова из немачке, ослобођен је.

Вративши се у Београд, отворио је адвокатску канцеларију. Успешно је пословао (заступао је домаћи огранак британског осигуравајућег друштва "Лојд"). Преко Божидара Банца, главног сувласника југословенског "Лојда", већ 1939. године је изгледа је ступио у везу с британском обавештајном службом, а одмах затим и са немачком војном обавештајном службом "Абвер", где се у међувремену запослио његов друг Јохан Јебсен. Кад је формално прихваћен од стране немачког официра задуженог за кадровску политику, Душан је одмах своје услуге понудио британском амбасадору у Београду. Захваљујући Јебсену, Душан је успешно ово прикрио од немачких

обавештајаца, који су му чак допустили да оде на пословни пут у Британију, пре напада Немачке на краљевину Југославију.

Душан је након обуке и темељног испитивања постао британски контраобавештајац одељења MI 5, непосредним залагањем шефа британске Штајне службе сер Стјуарта Мензиса, пошто је Душан наводно поседовао фотографско памћење. Као двоструки агент, одмах је укључен на посао селективног обавештавања немачког ратног ваздухопловства о циљевима бомбардовања у Британији. Шоком рата је био један од ретких обавештајаца који је успевао да оствари непосредне контакте с немачком обавештајном службом, али и да заврбује неколико њених агента да раде за Британце. Већ у Лисабону, где је по немачком нападу на Југославију упућен на сарадњу с немачком обавештајном службом, стекао је имиџ заводника. Његове посете коцкарницама, боевским клубовима и ресторанима често су се завршавале тучом око жена. Ако је веровати аутобиографији овог хвалисавца, његова пријатељица Герда Саливен и Дики Меткалф су са њим чинили основну групу звану "Трицикл", око које се развила мрежа двоструких агента Британске обавештајне службе против немачких обавештајаца. И после велике чистке Абвера 1944. године, кад се у оквиру ове службе организовала завера против Хитлера, Душко је очувао поверење немачких старешина.

Агенти, поготово двоструки агенти, до тада су водили ванредно повучен и неупадљив живот, како је и доликовало њиховом положају, увек на граници смрти. Душан Попов, заводник, бахати хвалисави плејбој, био је сушта супротност појму шпијуна. У Лисабону, на раду међу немачким обавештајцима, начинио је преседан у обавештајном послу. Живео је као плејбој. Његов животни стил пун ексцеса и разбацивања новцем за време рата, особито испољена нетрпељивост према немачким колегама, инспирисала је присутног британског колегу и обавештајца који је био задужен за његово праћење, Јана Флеминга, припадника британске морнаричке Штајне службе да душанов лик узме за књижевни основ својих каснијих романа о "агенту 007" британске Штајне службе. Флеминг је Душану додељен као пратилац још током мисије у Лисабону, а после га је по задатку пратио Душка попова и онда кад је као повереник краљ. југословенске владе генерала Душана Симовића путовао током рата на пут у САД, где га је послао немачки "Абвер". Флемингово праћење Душана Попова, дало му је наводно инспирацију за његов чувени роман "Казино Ројал", по коме је редитељ Роберт Е. Брант снимио први филм о британском агенту и плејбоју Џејмсу Бонду.

Душко се у својој биографији хвалио како је од свог друга Јебсена пренео колегама из САД детаљне податке о јапанском нападу на Перл Харбур, али и да је изазвао неколико прекршаја против морала и ексцеса у коцкарницама. Посао врвовања југословенских добровољаца за краљевску владу га је одвео до Рио де Жанеира. Од шефа "Абвера у рију" добио је задатак да испита податке о производњи уранијума у САД. Судећи по његовој аутобиографији, Душан није ценио колеге из америчког ФБИ, држао је да су ксенофобични, посебно шеф ФБИ Едгар Хувер, према коме се, по сопственим речима, Душан веома бахато понашао.

"Абвер" га је повукао у Лисабон, а касније је добио одобрење од њих да оде у Лондон. Оданде их је замајавао лажним подацима, а од 1943. године у своју мрежу двоструких агента је и

формално укључио свог старог пријатеља Јохана Јебсена, који се ставио на располагање британској тајној служби. Током 1944, нарочито се бавио проблематиком британско – америчке инвазије Француске обале, што је била готово једина тема свих обавештајних служби на Атлантику. Крајем рата, Душанов пријатељ Јохан Јебсен и брат Иван Попов, уплели су се у финансијске афере (незакониту замену валута мимо прописаног курса, данас би се рекло "штицунг девиза"). Иако је имао добре изгледе да наговори немачке колеге да Јохана ослободе, овај је убијен "при покушају бекства из логора".

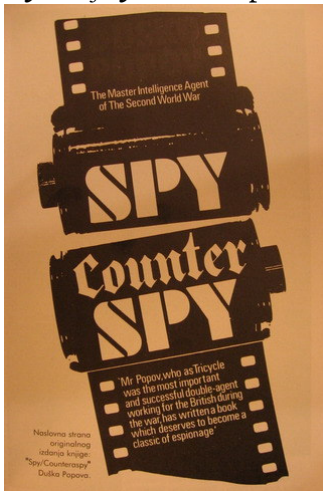
По окончању светског рата, Душан је ступио у везу с другом са студија, Фон Каганеком. Овај је током рата такође био запослен у немачкој обавештајној служби. Међутим, био је једно време директно претпостављен извесном Валтеру Салцеру, којег је Душан сматрао виновником Јебсенове смрти, јер је био укључен у мутне финансијске послове Јебсена и Попових током рата. Душан је успео да оправда Фон Каганека код власти, будући да је поднео писмене потврде неких јеврејских породица, које је овај наводно спасао током рата. Душан је Салцера пронашао, али није јасно да ли га је и убио.

За ратне заслуге, одликован је Орденом Британске империје.

Из рата је изашао као ванредно богат човек. Купио је један бискупски дворац у месту Опи код Кана. Двапут се женио, најпре францускињом Јанин, а други пут шведанком Цил. С њима је имао четири сина: Дејана, Марка, Владимира и Омера. Сву децу је научио српском језику.

У Југославију је после 1948. године, повремено долазио да обиђе пријатеље. Одседао је у хотелу Југославија. Пред смрт је објавио књигу "Шпијун / контрашпијун".

Овај јунак контраобавештајног рата против хитлеровог трећег рајха, умро је 1981. године. Свој живот је потпуно проживео по оној нашој, банацкој: "Беште децо Бабина, горе кућа Швабина!"

Насловна страна мемоара Душана Попова

Насловна страна књиге Стевана Ђ. Петровића